

Силабус курсу:

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Інтроекційна психологія

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 Психологія / Освітня програма практична психологія
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	Залік

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua

+38-066-923-16-16

+38-066-923-16-16
Viber, телеграм

аудиторія за розкладом

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять за дисципліною є систематизованість основи наукових знань із навчальної дисципліни, її структури, окремих методів наукового пізнання; конкретизація зв'язку фундаментальних об'єктів з конкретною навчальною дисципліною, демонстрація системних відносин, надання цілісної уяви про предмет; теорії; формування у студентів системи знань на основі усвідомлення загальних закономірностей, загальних принципів, поступового переходу від окремих до більш широких узагальнень; диференціювання знань, що дозволяє із великої кількості одержаних знань виділяти тільки ті, на які падає основне змістовне і логічне навантаження та які є опорою для встановлення зв'язків між основними поняттями теми, курсу, предмету.

Метою самостійної роботи за дисципліною є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: сучасних теорії та концепції інтроекції особистості; значення інтроекції в житті людини; основні сфери інтроекції; шляхи професійної інтроекції та створення умов кар'єрного успіху; мотиви, способи, цілі механізми інтроекції; соціально-психологічні підходи і діагностичні методи інтроекції; значення діяльності психолога з підвищення потенційних ресурсів і адаптаційних можливостей людини.

Вміння: виявляти і аналізувати детермінанти змін психічних станів, психічних явищ, поведінкових виявів особистості в різних життєвих ситуаціях; визначати особистісні складові шляхів інтроспекції; вміти проводити діагностичні заходи інтерпретувати прояви індивідуальності особистості; - здійснювати комплексні психологічні заходи щодо вироблення особистісних стратегій інтроспекції; володіти методами інтроспекції; діагностичним інструментарієм; прийомами та механізмами психологічної допомоги, консультування, профілактики; професійними знаннями і підходами при вирішенні практичних задач.

Передумови до початку вивчення:

Для засвоєння дисципліни повинні бути знання з: «Загальна психологія», «Психологія особистості», «Диференційна психологія», «Психодіагностика».

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни полягає у оволодінні знаннями та уміннями що застосовують у напрямках у психології та які використовуються в якості єдиного методу вивчення психіки спостереження суб'єкта за змістом і актами власної свідомості.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Що забезпечується досягненням наступних програмних результатів навчання:

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 7. Доступно й аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищенням кваліфікації.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Загальне уявлення про метод інтроспекції. Ідеї інтроспекції як особливого методу пізнання в працях вчених.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Сутність методу інтроспекції. Розглядання інтроспекції різними науками. Якими вченими розглядався метод інтроспекції. З якими теоріями пов'язана інтроспекція. Критика інтроспективної психології. Розгляд поняття гештальтпсихології, психоаналізу, біхевіоризму.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
2.	Історія методу інтроспекції. Трактатування методу інтроспекції різними науками. Проблеми використання методу інтроспекції і його відмінність від методу самоспостереження.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Вивчення інтроспекції Е. Тітченерем. Трактатування методу інтроспекції в психології, неврології. Позиції інтроспекції та самоспостереження, порівняння їх. Погляд вчених на ідеалістичні тенденції в дослідженні проблем самосвідомості особистості.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
3.	Філософські підходи до вивчення самосвідомості особистості. Психологічна сутність самосвідомості.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Матеріалістичні позиції аналізу категорії самосвідомості особистості. Концепції та механізми самосвідомості. Вивчення людського «Я» такими вченими як З. Фрейд (психоаналітична школа), Д. Нейджер, И. М. Сеченова. Етапи становлення особистості. Структура і функції самосвідомості. Ідентифікація і рефлексія. Основні психологічні типи ідентичності. Спрямованість прояви ідентичності.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування..
4.	Особливості формування самосвідомості особистості. Соціальні установки і поведінка особистості. Самопізнання в онтогенезі. Пізнавальна сфера особистості - усвідомлення і розуміння функціонування психічних процесів.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Атитюд, чи соціальна установка особистості. Етапи формування самосвідомості особистості. Самоаналіз особистості. Сутність соціальної установки особистості. Сутність терміну «Атитюд», «установи». Структура компонентів атитюдів. Види установок. Екстраверсія та інтроверсія. Становлення життєвих орієнтацій в онтогенезі. Закономірності становлення життєвих орієнтацій. Особливості форм саморозвитку на різних етапах онтогенезу. Вікові особливості мотивації самоствердження. Вивчення час біологічний, соціальний і психологічний.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
5.	Мотиваційно-ціннісна сфера особистості: самопізнання в собі власних спонукань. Психолого-педагогічний супровід саморозвитку людини. Я-концепція. Глибина-поверховість знань про себе. Гармонійність - конфліктність Я-концепції. Вікові особливості саморозвитку людини.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Цілі і мотиви самопізнання. Специфічні та не специфічні мотиви. Життєві домагання особистості. Функції домагання. Загальна характеристика процесу психолого-педагогічного супроводу саморозвитку. Переваги психолого-педагогічного супроводу саморозвитку особистості. Педагогічні технології, орієнтовані на саморозвиток особистості. Технології саморозвитку особистості м. Монтесорі. Особистісно-орієнтована «технологія» к. Роджерса. Вивчення образу «Я». Самоідентичність та ідентифікація. Я-концепція особистості. Елементи Я-концепції. Компоненти Я-концепції. Вікові етапи саморозвитку. Періоди саморозвитку. Фази саморозвитку. Інтегральна періодизація суб'єктивної	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			реальності. Напрямки саморозвитку. Вікові особливості розвитку самосвідомості і самопізнання як необхідної умови саморозвитку особистості.	
6.	Особистісно-характерологічні особливості: якості особливості і властивості характеру. Емоційно-вольова сфера особистості: пізнання своїх емоційних станів. Свідомість і самосвідомість.	денна 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Визначення особистості. Підходи до особистості. Життєвий світ особистості. Життєвий вибір особистості. Сутність інтернаціональності. Вивчення життєво важливих екзистенційних виборів. Етапи здійснення життєвого вибору. Конформність: плюси і мінуси. Конформність як риса особистості. Дослідження конформності Г.Олпортом, М.Шерифом, С.Ашем, С.Милгремом. Конформні і неконформні реакції. Роль, статус, позиція. Структура ролі. Самотність і потреба у приватності. Рівні приватності. Симпатія, прив'язаність, дружба, кохання. Поняття самосвідомості та інтроспекція як метод її дослідження. Рівні самосвідомості. Рефлексивна активність особистості. Соціально-психологічна природа самооцінювання.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування.
7.	Особливості самосвідомості особистості в ранньому дитинстві, в молодшому шкільному віці. Особливості самосвідомості особистості в юнацькому віці. Особливості самосвідомості періоду середньої дорослості.	денна 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Вивчення що відноситься до раннього дитинства період від 1 року до 3 років. Основні напрямки, етапи, типи. Становлення пізнавальної сфери дитини в ранньому дитинстві. Формування особистісної сфери в ранньому дитинстві. Розвиток мови в ранньому дитинстві. Криза трьох років. Молодший шкільний вік (від 6-7 до 10-11 років). Соціальна ситуація розвитку. Етапи ігрової діяльності в молодшому шкільному віці. Новоутворення молодшого шкільного віку. Криза семи років, основні признаки. Проблеми переходу від молодшого шкільного віку до підліткового. Когнітивні зміни. Навчально-професійна діяльність. Процес становлення самосвідомості. Взаємовідносини з оточуючими. Середня дорослість (від 40 до 60 років). Загальна характеристика.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
8.	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 14/0/14 заочне 2/0/2		

Рекомендована література

1. Завгородня О. В. (ред.). Теоретико-методологічні основи інтеграції психологічного знання. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2020. URL: <https://lib.iitta.gov.ua>
2. Сучасні дослідження когнітивної психології (ICRACP 2020): матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2020. URL: <https://eprints.oa.edu.ua>
3. Березка, С. (2022). Психологічний супровід процесу інтеграції українських студентів: європейський досвід. *Проблеми сучасної психології*, (58), 9–25.
4. Карамушка, Л. М., Креденцер, О. В., Терещенко, К. В., Клименко, Н. Г., Лагодзінська, В. І., &

Івкін, В. М. (2024). Марафон психологічних технологій та практик «Організаційна та економічна психологія в умовах війни»: Підсумки XVII Міжнародної науково-практичної конференції з організаційної та економічної психології, 25 жовтня 2024 р. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 6(2), 1-6.

5. Галян О.І. Закономірності розвитку ідеї суб'єктності особистості та її реалізації у вітчизняній освітній практиці ХХ століття. *Insight: the psychological dimensions of society : scientific journal*. Kherson: Publishing house "Helvetica", 2021. Issue 5. 82-99.

6. Поясок Т.Б. Загальна психологія : навч. посібник / Т. Б. Поясок [та ін.] ; Кременчуц. нац. ун-т ім. М. Остроградського, Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ФОП Бровін О. В., 2023. – 396 с.

7. Москалец В.П. Загальна психологія (текст) : підручник. / В.П. Москалец. – К. Ліра – К.; 2020. – 564 с.

8. Пісоцький В. П. Теоретичні питання вікової психології : навчальний посібник для закладів вищої освіти; 2-е вид., випр. і доповн. / В. П. Пісоцький, А. М. Горянська. 2023. 232 с.

9. Турбан В.В. Соціокультурні детермінанти розвитку психології особистості в Україні: монографія. / В. В. Турбан, Л. З. Сердюк, В. В. Москаленко та ін.; за наук. ред. В. В. Турбан. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2023, 296 с

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1,43 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (7 практичних по 4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

<i>Плагіат та академічна доброчесність:</i>	Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).
<i>Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:</i>	Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.
<i>Завдання і заняття:</i>	Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.
<i>Поведінка в аудиторії:</i>	На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки. Під час занять здобувачі вищої освіти: - дотримуються етичних правил поведіння; - знаходяться на своєму навчальному місці; - не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися. Під час контролю знань здобувачі вищої освіти: - є підготовленими відповідно до вимог даного курсу; - розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб); - не заважають іншим; - виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.